

1969 - seinasta árið undir gomlu sjúkrakassaskipanini

Limagjaldið verður ekki hækkað á hesum sinni

Limatalið í Havnar Sjúkrakassa er í 1969 ókt við 255 og eru nú 6.653 njótandi limir pr. 31.12. 1969.

Í árinum eru upptiknir 294 limir, tilfluttir ella yvirfórir 772 limir, tilsamans 1066 limir. Fráfarnir í árinum eru 811 limir. Av teimum eru 711 fluttir ella yvirfórir, 54 strikaðir og 46 deyðir.

Á seinasta aðalfundi varð samtykt at hækka limagjaldið soleiðis, at tað er hitt sama fyri allar limir, m. a. av tí, at peningahjálpin skuldi falla burtur við nýggjari lóggávu. Limagjaldið varð ásett til 14 kr. um mánaðin og skuldu 50 oyru av tí vera til flutningskassan.

Hækkingin hevur vaksið væl um inntøkurnar og er limagjaldið fyri -69 kr. 1.015,60,20 ella kr. 80.000,— meira enn árið fyri. Men inntøkuvøkstur er neyðugur, tí útreiðslurnar eru alsamt vaksandi. Í sjúkráhjálpi er útgjöldið kr. 1.352.794,45 og er tað kr. 140.000,— meira enn í 1968. Tær størstu hækkingarnar hava verið: Sjúkrahús kr. 45.000,—, Læknar kr. 30.000,—, Tannlæknar kr. 40.000,— og medisín kr. 27.000,—.

Sjúkrakassans inntøkur hava tilsamans verið 1,6 mill. kr. Av hesi inntøku hava limirnir góldið 1 mill. 67 túsund kr., meðan hjálpin til limirnar frá sjúkra og flutningskassa hava verið 1 mill. 464 túsund kr.

1969 er hitt seinasta árið undir tí gomlu sjúkrakassaskipanini. Frá 1. januar 1970 er nýggj lóg galdandi, og verður hjálparveitingin frá sjúkrakassanum munandi betri. 1. januar 1971 kemur skylda at vera í sjúkrakassa í gildi og skulu tá øll, sum eru yvir 16 ár, standa tilskrivandi í tí sjúkrakassa, har tey hava tilhald.

Soleiðis hava nú øll, sum ikki eru í sjúkrakassa, rætt at gerast limir uttan mun til aldur ella heilsu. Tað eru nøkur, sum ikki hava lúkað treytirnar fyri upptøku, og kann tí roknað við einum vokstri av hesi orsök, men samstundis er rætturin hjá børnum at vera tryggjað saman við foreldrunum, longdur til 16 ár og verður tí at kalla eingin upptøka av ungum fólki at fara fram í hesum ári. Hetta kem-

ur at ávirka, at ikki tann tilgongdin av nýggjum limum, sum hevur verið frammanundan, kemur at gera seg galdandi í hesum ári.

Harafturimóti koma nú tey, sum liggja omanfyri sjúkrakassamarkið, og sum fyrr hava verið í framhaldssjúkrakassa, at gerast B-limir. Hesir limir eru yvirfórir pr. 1. januar 1970 og er talan um o. u. 1000 limir. Eisini skulu sjúkrakassarnir, sum hoyra til læknadomið her, nú ganga saman, og vil tað siga, at sjúkrakassin kemur at fevna um alla Suðurstreym og Bygdarnar Nólsoy, Hest og Koltur. Limatalið verður av hesum størri, og leysliga mett má roknað við, at limatalið pr. 1. januar 1970 er omanfyri 8.000 limir.

Flutningskassin er hildin upp at við árslok 1969 og er flutningur nú, sum onnur hjálpar, vanligur studningur frá sjúkrakassanum. Ta skuld, sum flutningskassin hevur, má sjúkrakassin bera. Fyri ein stóran part er undirskotið komið av teimum stóru útreiðslunum til endurtryggingina. Hon skal halda fram, men tá flutningsreglurnar ikki altíð hava verið

heilt greiðar, hevur mangan verið góldið eftir tilvild. Nú eru gjórdar heilt greiðar reglur, so munurin millum teir einstøku kassarnar kemur helst ikki at verða so stórur, sum hann hevur verið.

Flutningshjálpin hevur í 1969 verið óvanliga stór, og er útgjöldna hjálpin kr. 70.000,— umframt kr. 33.000,— til endurtryggingina. Størsta útreiðslan er fyri flutning til donsk sjúkrahús, sum er góldin við kr. 63.500,—. Roknskapið endar tí við undirskoti, og er nú øll ognin hjá flutningskassanum upprúkt.

Fyri útgjöldna flutningshjálpinu uppi kr. 70.000,—, hava hesir flutningar verið: 290 flut-

ingar av lækna, 323 flutningar til og frá sjúkrahúsi í Føroyum og 247 flutningar til og frá donskum sjúkrahúsi.

Í árinum hava 267 menn verið sjúkir í 7.436 dagar, 660 kvinnur í 10.513 dagar og 481 børn í 5.044 dagar.

Heimasjúkrahjálpi er latin til 54 menn, 120 kvinnur og 13 børn, og tað hava tilsamans verið 1801 vitjanir í árinum.

Sjálvt um yvirskotið hevur verið lítið og eginognin er minkað í mun til tað hægri limatalið, so setur nevndin ikki fram uppskot um hækkan av limagjaldinum á hesum sinni, men fara stórvægis broytingar fram í árinum, t. d. við at læknasáttmálin verður broyttur, so má málið takast til umhugsunar og møguligt uppskot leggjast fyri eykaaðalfund, verður sagt í frágreiðing frá Havnar Sjúkrakassa.

Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Krigsstrygging		Tlf. 1090
Føroya Sjóvátrygging		- 1090
Føroya Brunatrygging		- 1098
Føroya Vanlukkutrygging		- 1466

Vit tryggja:

Bátar, skip, vørur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar elga at tryggja í landsins egnu trygging.

man kan jævnføre med det kendte fald i fødselstallet.

Vi har kun i få år haft adgang til virkelig effektiv antikonception — der er kun grund til at vente, at det bliver bedre endnu. Midlerne bliver bedre, flere og flere lærer at bruge dem rigtigt.

Og så spørger jeg: hvorfor risikere at ødelægge denne gode udvikling ved at indføre adgang til fri abort?

Er der nogen, der tør sige, at vi ville bruge antikonception lige så flittigt, som vi gør nu, hvis adgangen til abort var fri?

Tør man påtage sig det ansvar at tage en sådan risiko? Er der nogen, der tør sige, at vi ikke alle en gang imellem er uansvarlige, og ikke gør det, vi burde gøre, specielt hvis vi vidste, at der altid stod nogen parat til at rage kastanierne ud af ilden for os?

Længere henne i sit indlæg forsetter overlege Gjorup — jeg beder om lov at fortsætte citatet:

»Som lege er man uddannet til, og forsøger at efterleve det i sit daglige virke, at helbrede sygdomme og at forhindre, at patienter dør, der ikke skal dø. Et svangerskab er ikke nogen sygdom og ikke noget, man skal dø af. Derfor: skal jeg gøre et abortindgreb, må jeg klart kunne sige til mig selv: her er risikoen ved, at svangerskabet fortsættes, større end den risiko, jeg på kvindens vegne skal tage ved at gøre et abortindgreb.

Og nu én ting til: fri abort vil føre til flere aborter, end vi har i dag. Alle tilgængelige

materialer fra lande med fri eler næsten fri abort viser dette. Nogle forestiller sig, at det måske slet ikke ville gå sådan i Danmark. Hvorfor? Skulle vi være bedre mennesker end i andre lande? Skulle vi være mere civiliserede eller mere ansvarbevidste?

Abortantallet vil stige. Det vil komme til at belaste de gynækologiske afdelingers sengepladser hårdt. Det vil ikke være muligt at tage dem, der virkelig er syge, ind så hurtigt som vi gør i dag. Nogle syge vil komme til at vente, der ikke bør vente.

Hertil kan man naturligvis svare: ja men så kan man vel bygge nogle flere gynækologiske afdelinger eller nogle abortklinikker, hvad man nu vil foretrække, og det kan man selvfølgelig, hvis man har penge.

Men det må være indlysende, at man som gynækolog ikke kan se på, at patienter, som kunne være helbredt, hvis de var behandlet i tide, ikke bliver det, fordi pladser og tid er optaget af abortpatienter.

SADAN taler en mand, der fra sit daglige arbejde ved, hvor skoen trykker. Jeg har citeret ham så udførligt, fordi det forekommer mig, at man i debatten om abortloven er gået for let hen over de problemer, som overlegen her skitserer. Hertil kommer, at når man taler om, at kvinden alene skal have ansvaret for, om hun vil have abort eller ej, så glemmer man de samvittigheds kvaler, som læger og sygeplejersker af

etiske eller religiøse grunde skal igennem, når de skal medvirke til en abort.

I Berlingske Tidende 19. januar 1970 skriver en kvindelig læge — må jeg citere kort:

»Alle læger har erfaret gruen, når det værgeløse foster lå død i spanden.»

Jeg kan forstå, at der er den slags ting, som hr. Morten Lange ikke vil have, at man skal omtale i debatten.

Jeg har fået et utal af henvendelser angående lovforslaget, og alle udtrykker deres utilfredshed med det. Således skriver en sygeplejerske fra England, at hun håber ikke det går igennem, for hun hader det modbydelige sugeapparat, som man benytter ved svangerskabsafbrydelser.

Det er også nogle, der har anfægtet folketingsret til at liberalisere eller frigive abort. Sognepræst Dag Monrad Møller, Oure, henviser i en kronik i Fyns Amts Avis til en artikel »Retten til livet«, skrevet af overlege i sundhedsstyrelsen K. F. Meldahl, hvor overlegen sætter et spørgsmålstegn ved lovligheden af regeringens abortlovsforslag, idet den internationale lægeforening, WMA, som konsekvens af menneskerettighedserklæringerne af 1948, som Danmark har tiltrådt, har fastslået, at det er lægens pligt at bevare liv fra undfangelsesøjeblikket. Dette her har jeg ingen forstand på.

Det er spørgsmål, som vore jurister må afgøre, og jeg er overbevist om, at hverken justitsministeren eller de jurister, som sidder i svangerskabsudvalget,

kan have overset dette spørgsmål, men det forekommer mig, at spørgsmålet om beskyttelsen af det ufødte barn i nogen grad er trådt i baggrunden i denne debat.

Her kommer min væsentlige modstand mod fri eller liberal abort ind i billedet. Både af etiske og kristne grunde piner den tanke mig, at nogen skal kunne slå ihjel. Jeg kommer fra et samfund, hvor spildet af liv var så utroligt stort, at jeg kan sige, at jeg i min barndom og ungdom levede i dødens skygge. Jeg kan ikke holde ud at tænke på, at nogen skal slås ihjel, det være sig et ufødt barn eller en kronisk syg, for at skaffe bedre kår for andre. Livet er i den grad helligt for mig, og her udsætter jeg mig for at blive betegnet som det, hr. K. Axel Nielsen for kaldte hyklerisk. Jeg regnede med, at formanden, ville gribe ind; jeg har hørt en anden formand sige, at man må ikke bruge udtrykket »hyklerisk« her på talerstolen, men jeg udsætter mig for at blive kaldt hykler. Jeg bekender mig til livets absolutte hellighed.

Jeg kan ikke holde den tanke ud, at nogen skal berøves det, eller at det skal overgives til menneskelig vilkårlighed, og jeg ved, at der er tusinder og atter tusinder i Danmark, som har det på samme måde. Derfor er jeg overbevist om, at både justitsministerens lovforslag og forslaget om fri abort repræsenterer et menneskesyn, som strider imod det kristne. Nu ved jeg godt, at mine modstandere vil prøve på at affeje

mig med, at nu bevæger jeg mig på trosbegrebet. Men hvad er deres anskuelse andet end tro imod min tro? Jeg skal gerne indrømme, at min tro er en anden end deres, men jeg vil aldrig nogen sinde gå med til, at min tro er andenrangs i forhold til deres. Derfor er det indlysende for mig, at med hensyn til abortloven så må både humanister og kristne forenes i at sige fra. Hvis abortloven liberaliseres, eller hvis vi indfører fri abort, så er det et spørgsmål for mig, om Danmark i fremtiden kan kaldes et kristent land.

Jeg ved, at jeg her også taler på min kollegas, forhenværende kirkeminister Orla Møllers, vegne, og det skulle undre mig meget, om ikke mange medlemmer i dette høje ting giver mig ret. Jeg håber, at man vil give mig så meget ret, at man, uanset om man stemmer for lovforslaget eller ej, vil hjælpe mig med at sende det ud til folkeafstemning. Så får man prøvet, om man her pådutter det danske folk en lov, der strider mod folkets etiske og religiøse indstilling eller ej.

Jeg ved godt, at man i Danmark ikke skal tale om sin religiøse tro, for det drejer sig om Gud, og når det drejer sig om Gud, så skal man helst ikke tro noget. Her er dog et tilfælde, hvor jeg er nødt til at sige fra.

Jeg har med glæde noteret mig, at man bør gøre alt, hvad der står i menneskelig magt, for de kvinder, som er blevet gravide uden at ønske det, og

(Framhald á 7. síðu)